

OPINIA PRAWNA

w przedmiocie przesłanek odmowy nadania statusu uchodźcy, udzielenia ochrony uzupełniającej, zgody na pobyt tolerowany obywatelom Ukrainy

Przedmiot opinii:

Przedmiotem niniejszej opinii prawnej jest analiza stanu prawnego dotyczącego przesłanek odmowy nadania statusu uchodźcy, udzieleniu ochrony uzupełniającej i braku zgody na pobyt tolerowany obywatelom Ukrainy, z uwzględnieniem postępowań toczących się z udziałem Galiny Murzak i Valentyny Bondarenko.

Podstawa prawna

Opinię sporządzono w oparciu o dyspozycję przepisów następujących aktów prawnych:

1. Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 680 z późn. zm.),
2. Ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. 2013 r. poz. 1650).

Stan faktyczny

A. Postępowanie z udziałem Pani Galiny Murzak.

Decyzja o odmowie nadania statusu uchodźcy, udzielenia ochrony uzupełniającej, zgody na pobyt tolerowany, na wniosek Pani Galiny Murzak, została wydana przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 680 z późn. zm) oraz na podstawie ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. 2013 r. poz. 1650). Jako przyczyna odmowy wskazana została przesłanka przewidziana w art. 19 ust.1 pkt. 1 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiąca o **braku zaistnienia uzasadnionej obawy przed prześladowaniem w kraju pochodzenia**.

Zdaniem Szefa Urzędu, w przypadku Pani Galiny Murzak oraz jej małoletniego syna, **„istnieje faktycznie możliwość zamieszkania w innym – bezpiecznym regionie Ukrainy, co wskazuje na brak potrzeby udzielenia im ochrony międzynarodowej.”**

B. Postępowanie z udziałem Pani Valentyny Bondarenko.

Decyzja o odmowie nadania statusu uchodźcy, udzielenia ochrony uzupełniającej, zgody na pobyt tolerowany, na wniosek Pani Valentyny Bondarenko, została wydana przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 680 z późn. zm) oraz na podstawie ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. 2013 r. poz. 1650). Jako przyczyna odmowy wskazana została przesłanka przewidziana w art. 19 ust.1 pkt. 1 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiąca o **braku zaistnienia uzasadnionej obawy przed prześladowaniem w kraju pochodzenia.**

Zdaniem Szefa Urzędu, **„Uwzględniając osobiste uwarunkowania Pani Bondarenko, która otrzymywała rentę, Szef Urzędu stoi na stanowisku, iż w/wym. Cudzoziemka ma możliwość bezpiecznego zamieszkania w innym regionie kraju pochodzenia aniżeli na Krymie, gdzie jej życiu i zdrowiu nie będzie zagrażało niebezpieczeństwo i gdzie nie będzie zagrażało niebezpieczeństwo i gdzie nie będzie narażona na łamanie jej praw.”**

Analiza stanu prawnego

W pierwszej kolejności należy przywołać treść przepisów mających zastosowanie w odniesieniu do wszystkich przypadków wymienionych w stanie faktycznym.

Zgodnie z art. 19 ust.1 pkt.1 ustawy o ochronie cudzoziemców na terytorium RP, cudzoziemcowi odmawia się nadania statusu uchodźcy, jeżeli:

- 1) **Nie istnieje uzasadniona obawa przed prześladowaniem w kraju pochodzenia;**
- 2) Korzysta z ochrony lub pomocy organów lub agencji Narodów Zjednoczonych innych niż Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców, pod warunkiem,

że w danych okolicznościach cudzoziemiec ma praktyczną i prawną możliwość powrotu na terytorium, gdzie taka ochrona lub pomoc jest dostępna, bez zagrożenia jego życia, bezpieczeństwa osobistego lub wolności;

3) Cudzoziemcowi odmawia się nadania statusu uchodźcy także w przypadku, gdy istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że:

- a) Popelnił zbrodnię przeciwko pokojowi, zbrodnię wojenną lub zbrodnię przeciwko ludzkości w rozumieniu prawa międzynarodowego;
- b) Jest winny działań sprzecznych z celami i zasadami Narodów Zjednoczonych określonymi w Preambule i art. 1 i 2 Karty Narodów Zjednoczonych;
- c) Popelnił zbrodnię o charakterze innym niż polityczny poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przed złożeniem wniosku o nadanie statusu uchodźcy;

4) Jest uważany przez organy władzy Rzeczypospolitej Polskiej za osobę mającą prawa i obowiązki związane z posiadaniem obywatelstwa polskiego.

Stosownie do ust. 2 powyższego artykułu nadania statusu uchodźcy odmawia się także cudzoziemcowi, wobec którego istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że podlegał albo w inny sposób brał udział w popełnianiu zbrodni lub czynów, o których mowa w ust.1 pkt 3.

Zgodnie z ust. 3 ww. powyższego artykułu cudzoziemcowi, który złożył kolejny wniosek o nadanie statusu uchodźcy, można ponadto odmówić nadania statusu uchodźcy, jeżeli obawa przed prześladowaniem jest oparta na okolicznościach, które celowo wytworzył po ostatniej odmowie nadania statusu uchodźcy.

Jednocześnie Organ wydający decyzję powołał się na art. 18 niniejszej ustawy, który stanowi:

1. **Jeżeli na części terytorium kraju pochodzenia nie zachodzą okoliczności uzasadniające obawę cudzoziemca przed prześladowaniem lub doznaniem poważnej krzywdy i istnieje uzasadnione przypuszczenie, że cudzoziemiec będzie bez przeszkód mógł zamieszkać na tej części terytorium, uznaje się, że nie istnieje uzasadniona obawa przed prześladowaniem lub rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy w kraju pochodzenia.**
2. **Przy ocenie, czy sytuacja na części terytorium pochodzenia jest zgodna z ust. 1, bierze się pod uwagę okoliczności dominujące na tej części terytorium kraju oraz osobiste uwarunkowania cudzoziemca.**

W kwestii odmowy udzielenia ochrony uzupełniającej wobec Aplikujących, Organ powołał się na art. 15 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego dyspozycja stanowi:

Cudzoziemcowi, który nie spełnia warunków do nadania statusu uchodźcy, udziela się **ochrony uzupełniającej**, w przypadku, **gdy powrót do kraju pochodzenia może narazić go na rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy** przez:

- 1) Orzeczenie kary śmierci lub wykonanie egzekucji,
- 2) Tortury, nieludzkie lub poniżające traktowanie albo karanie,
- 3) Poważne i zindywidualizowane zagrożenie dla życia lub zdrowia wynikające z powszechnego stosowania przemocy wobec ludności cywilnej w sytuacji międzynarodowego lub wewnętrznego konfliktu zbrojnego i ze względu na to ryzyko nie może lub nie chce korzystać z ochrony kraju pochodzenia

Organ mając na uwadze przytoczony wyżej artykuł, nie stwierdził zaistnienia przesłanek w nim określonych, które uzasadniałyby nadanie ochrony uzupełniającej Aplikującym: Galinie Murzak i Valentinie Bondarenko.

Konkluzje:

Organ wydając decyzję w stosunku do wniosku Pani Galiny Murzak i Pani Valenty Bondarenko, powołał się na wyżej wymienione przepisy, jednocześnie nie stwierdzając zaistnienia przesłanek w nich wyrażonych pozwalających na pozytywne rozpatrzenie wniosków. W wyniku analizy materiałów dowodowych oraz biorąc pod uwagę osobiste właściwości Aplikujących, Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców uznał, że istnieje realna możliwość na relokacji przez Aplikujące na tereny Ukrainy, które nieobjęte są działaniami zbrojnymi. Tym samym Organ stwierdził, że w stosunku do Pani Murzak jak i Pani Bondarenko **nie istnieje uzasadniona obawa przed prześladowaniem na terenie kraju pochodzenia.**

Biorąc pod uwagę powyższe, wskazać należy, iż w ocenie Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, po analizie całokształtu materiału dowodowego, nie zaistniała przesłanka uzasadniająca nadanie statusu uchodźcy w postaci uzasadnionej obawy przed prześladowaniem na terenie kraju pochodzenia.